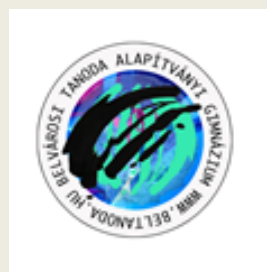


„HAGYOMÁNY ÉS VÁLTOZÁS” SZEKCIÓ

A MEGHÍVOTT ISKOLÁK BEMUTATKOZÁSA: „AMIRE BÜSZKÉK VAGYUNK”



Pesthidegkúti Waldorf Iskola

A Pesthidegkúti Waldorf Iskola 1989. szeptember 2-án indult, azon a napon, amikor a Waldorf-pedagógia a hetvenéves fennállását ünnepelte. A mi iskolánk Solymáron kezdte el az életét, a harmadik tanévünkben költöztünk át Pesthidegkútra.

Én magam, 1990-ben kezdtem el itt a munkámat, a másodikként induló osztály osztálytanítója lehettem. Így, a mostani tanévem a 30. ebben az iskolában Erre nagyon büszke vagyok: hogy megélhettem az életet itt ilyen sokáig, tanárként, könyvtárosként, szülőként. Sok-sok éve járok úgy ide, hogy reggelenként nem egy munkahelyre indulok, hanem életem másik részéhez jövök, lelkesen és nagy szeretettel. Boldogság megélni azt is, hogy mindezt látom a társaimnál is: idősebeknél és fiatalabbaknál egyaránt.

A harmincegy év alatt felnőtt, 13 évfolyamos, iskolában már olyan kollégákkal is dolgozunk együtt, akik nálunk tanultak, nálunk végeztek. Különös öröm, amikor tanítványink ránk bízják a gyermekeiket. Ez egyre gyakrabban történik meg és szép visszajelzés munkánkról, életünkről.

Úgy érzem tehát, hogy iskolánk gyökeret eresztett és biztosan fejlődik és növekszik.

Visszatekintve az elmúlt évtizedekre: az induláskor nagyban tudtunk támaszkodni és merítkezni a Waldorf-pedagógia külföldi hagyományaira, és amelyeket azután saját magunk számára formáltunk, így alakítva életünket. Sokszor kell és kellett változtatnunk az aktuális oktatási környezethez, miközben szerencsésen megtartjuk alapjainkat és elképzelésinket.

Fontosak számunkra az egymást folyamatosan követő ünnepeink, melyek egész életünket strukturálják és mindennapjainkat is meghatározzák. Ebben vannak nagy hagyományaink, melyeket azután időnként változtatunk. A változtatás igényére mindig is büszkék lehetünk. Amikor már valami szépen és biztosan kialakult, akkor kitalálunk és bedobunk valami teljesen újat. Csak egyet említve a sok közül: az epochális tanítást időnként felborítjuk és ún. kísérleti epochát (vagy más néven projektheteket) szervezünk. Ilyenkor a gimnáziumi korosztályok összekeverednek és választanak maguknak a felkínált lehetőségekből. Ezek komplex, integrált témák sok-sok művészeti

tevékenységgel és idegen nyelvvel. Legnagyobb ereje ennek két dolog: az egyik, hogy az évfolyamok összekeverednek, amit nagyon kedvelnek a diákok; a másik, hogy minden tanár olyannal és úgy foglalkozik, amivel nem szokott, de amit viszont szeret. Ebből rengeteg erőt és jókedvet merítünk.

A változtatás igénye alapértelmezése életünknek: kíváncsiak vagyunk a világra, ami körülvesz minket, kíváncsiak vagyunk a gyerekeinkre, a szülőkre és nem utolsó sorban magunkra - ez hajt minket előre. Ebben élni és dolgozni hatalmas kihívás és boldogság.

Jó tíz évvel ezelőtt fogalmazódott meg bennünk, és azóta mottóvá vált: hogy nem vagyunk készen, sohasem lehetünk készen, hiszen a világ sincs készen...

(Bakonyi Katalin)

Alternatív Közgazdasági Gimnázium

Állandóság és megújulás, avagy mire is vagyok büszke

Az AKG legfontosabb értéke, hogy miközben már az 1988-as közös iskolakoncepcióban, sőt a kiindulásban (Horn György Károlyi Mihály Közgazdasági Gimnázium terve) megjelentek olyan alapértékek, amelyek mai napig jellemzik az iskolát, folyamatos a megújulás.

Az AKG volt az első alapítványi formában működő iskola Magyarországon, az alapítvány mai napig is fenntartója az intézménynek.

Olyan alapértékek jelentek meg az iskolánkban –pl. partneri viszony kollégákkal, szülőkkkel, tanítványokkal – amelyek ma már (reméljük) nem, de 1988-ban nagyon újszerűek voltak.

Az AKG máig fontos jellemzői már az 1990-es induláskor jelen voltak a programban. Ilyen pl. a patrónusi rendszer, ami persze alakult, formálódott az évek során (én például

sokkal tudatosabban voltam patrónus az 5. csibémnél, mint az elsőnél, ami persze nem jelenti azt, hogy jobb patrónus lettem volna).

Szintén már az induláskor megjelent az epochális rendszer, amit a Waldorf pedagógiától tanultunk, és választ adott arra a dilemmára, hogy a tanár, ne csak hetente háromszor/egyszer/ kétszer találkozzon a tanítványaival, és próbálja onnan folytatni, ahol egy/két/három nappal előbb abbahagyta, hanem egy intenzív együttműködés jellemezze a tanítási folyamatot. Azt AKG-ban, szemben a Waldorf iskolával napi két epocha van, és a négy epochális tantárgy ritmikusan váltogatja egymást.

Szintén már a kezdeti koncepcióban szerepelt az írásos értékelés, ami természetesen sokat alakult az évek során, de az a lényegi eleme, hogy tanár írja a tanítványáról, az ő munkáját értékeli, és nincs hozzá sorvezető, vázlat stb. nem változott a kezdetek óta, bár rengeteg vita folyt arról, lenne-e rá szükség.

És itt, ha már a vitákat említettem, el is jutottunk az AKG egyik legfontosabb és szintén a kezdetektől meglévő jellemzőjéhez, az önismereti tantestülethez. Ember nem tudná összeszámolni, az elmúlt 32 év alatt hány órát töltöttünk hétfőnként együtt, és vitatkoztunk az iskola működéséről. Sokszor sokaknak voltak megterhelőek ezek a sokszor késő estébe nyúló viták, de mégis most, amikor a tantestület megnövekedett mérete miatt felvetődött a hétfők megszüntetésének lehetősége, kiderült, a tantestület nagy része ragaszkodik ehhez, mert szeretne részt venni a döntésekben.

De hol van a megújulás, kérdezhetnénk. Miközben ezek az alapjellemzők megmaradtak, 4 és fél éves gimnáziumból először 6 majd 7 évfolyamos gimnázium lettünk. Azt hiszem Magyarországon csak nálunk van a nyelvi év 11-ben, ahol a gyerekek már a második idegen nyelvet tanulják. A 6 évfolyamos gimnázium hozta meg a kisiskolai rendszert, ami teljesen átrendezte az épületet, amit egyébként minden nyáron hol ezért, hol azért átépítettünk.

Aztán lett 5 évfolyamos gimnáziumunk, amely szintén rengeteget változott az évek során. A sokáig megtűrt, futott még párhuzamos képzésből mára a 7. osztályos gimnáziummal teljesen egyenrangú, eredményeiben azonos gimnáziumi képzés lett.

Jövőre érettségizik az első digitális kisiskolánk, ezek a gyerekek már lappal dolgoznak az órán a Microsoft Teams-et használva. Ezért is volt nekünk viszonylag könnyű idén tavasszal az online oktatásra való áttérés.

Változtak az alapegységek méretei is, nekem még volt 101 fős évfolyamom, mára megszilárdulni látszik a 48 fős kisiskola.

És a végére a talán legnagyobb hatású megújulásunk, a harmadik tanévében működő AKG Általános Iskola, amit alapvetően azért hoztunk létre, mert a nálunk érettségiző volt tanítványaink egyre határozottabban követelték, hogy iskolába lépő gyerekek, már 6 éves korától olyan szellemű iskolába járhasson, ahova ők középiskolába. Most nem térek ki a rengeteg vitára, amely megelőzte az általános iskola indulását, nem térek ki a rengeteg nehézségre, amely a több mint 120 fős tantestület együttműködést jellemzi, de az általános iskola sikerességét mutatja, hogy pl. a mostani felvételi időszakban az első osztályba több AKG-s kötődésű család jelentkezett, mint amennyi helyünk van.

És az előttünk levő évek a Kiscelli épület nagy arányú átépítését fogja hozni, és felmenő rendszerben az ottani 13 éves iskola kiépülését.

Tehát a változás, a megújulás folyamatos. És mind erre igazán büszke vagyok.

(Sík Eszter)

Burattino Általános és Középiskola, Gyermekotthon

A csepeli Burattino Általános és Középiskola, Gyermekotthon Magyarország egyetlen olyan magánintézménye, melyben általános és középiskola, szakképzés és gyermekotthon integráltan működik 1991 óta. Gyermekotthonunkban alapellátásra, szakellátásra és utógondozásra is van lehetőség két szép felújított családi házban. A Burattino meghatározó eleme a humanitásra, szociális érzékenységre, a másság elfogadására, toleranciára nevelés – elsősorban személyes példaadással. Az eredmény egy olyan derűs milió, ahol a gyerekek otthon érezhetik magukat. Olyan személyes

kapcsolatot alakítunk ki diákjainkkal, ahol bármilyen problémával, bizalommal fordulhatnak hozzánk. Így tudjuk biztosítani számukra azt az egyéni bánásmódot, amely megalapozza a hatékony pedagógiai munkát. A Burattino Iskola egy olyan inkluzív intézmény, ahol az elfogadásra mindenki bizton számíthat. Ugyanakkor el kell kerülni a szegregációs csapdát: nevezetesen, hogy más társadalmi közegekből nem hoznak gyerekeket. Eddig nem merült fel ilyen probléma, hisz magasan kvalifikált értelmiségi szülőknek is szép számmal jár ide gyereke sajátos nevelési igénnyel vagy más nevelési problémával.

A pedagógiai gyakorlat során törekszünk a módszertani sokszínűségekre, közel állnak hozzánk a kooperatív technikák, a drámapedagógia módszerei és a projekt pedagógia. A „burattinós” gyakorlat meghatározó elemei az iskolán kívüli programok: színház, koncert, kiállítás, kirándulás, biciklizés, korcsolyázás vagy bármi más, ami élmény, és kizökkent minket a tanórai keretek közül.

Büszkéek vagyunk arra, hogy a nálunk végzett diákok túlnyomó többsége megállta helyét más iskolákban (egyetemeken, főiskolákon, szakképzésben) vagy munkahelyeken és, hogy hosszú évek után is kötődik az intézményhez. Sokan önkéntesként illetve több volt tanítványunk pedagógusként tér vissza hozzánk, velünk közösen folytatva a munkát.

Palánta Iskola

Egyszer volt, hol nem volt....volt egyszer egy játszótér, ahol 26 éve megszületett egy általános iskola gondolata. Majd elindult 5 kisdíák, hogy a Palánta Iskolába járjon. Egyetlen tanító és a szüleik fogták a kezüket. Aztán újabb 8, majd 12 gyermek követte őket. Mentek mendégéltek, s mára 200 gyerek és 29 felnőtt kíséri őket. A Palánta Iskolából aranyszörű bárány lett? Aki csak hozzáér, nem tudja elengedni? Lehetséges, hiszen a 21 pedagógus közül 10 kollégánk, barátunk már több mint 13 éve együtt dolgozik!

A 24 tanév alatt több mint 600 tanulónk volt, 16 évfolyam végzett nálunk. Jelenleg háromszoros a túljelentkezés és évfolyamonként 2-2 évfolyam indítására lenne igény, 2 tanévben ez sikerült is. Hát ezt biztosan nem gondolta Pásztorné Podolszky Andrea a játszótéren, amikor elindította ezt a mesét!

Az iskola ugyan Piliscsabán indult, de 16 éve Pilisvörösváron működik. Már csak egy karnyújtásnyira vagyunk attól, hogy saját épületben lakjunk – ez a mesében az a próbatétel, amivel még mindig meg kell küzdenünk. Több sárkány több fejét már levágtuk, vagy megszelídítettük a szörnyet, de a türelem próbája végigkíséri utunkat.

A legbüszkébbek összetartó közösségeinkre vagyunk! A kistérségben 'majd' 30 munkahelyet teremtett az Iskolaalapító Egyesület, egy önszervező, civil, non-profit szervezet! Megtartó közösség született, nem véletlenül vagyunk ilyen régóta együtt. Az állandó pedagógus csapat az újabb és újabb érkezők segítségével maga fejlesztette pedagógiai programját és aki jött, mindig hozott is valamit: tantárgyat, módszertant, szemléletet, de mindig: lelkesedést és elkötelezettséget!

Az Egyesület és az Iskola nem működhetne szülői akarat és támogatás nélkül. Rájuk is büszkék vagyunk, a bizalmukra és kitartásukra, ami már 24. éve kitart és megtart.

Első tanítványaink már dolgoznak, apák és anyák lettek: számon tartjuk a palántás „unokákat” ☺ - reméljük, hamarosan idejönnek ők is iskolába!

A klasszikus értelemben vett eredményeink az országos, városi átlagoknál magasabbak. Ez is nagyon fontos, de még ennél is fontosabb, hogy programunk célkitűzése, ami 24 éve ugyanaz, megvalósítható! Boldogságra képes, autonóm felnőtté váláshoz szeretnénk tanítványainkat hozzásegíteni az itt töltött éveik alatt. Mostanában már szociális kompetenciáknak hívjuk azokat a tulajdonságokat, amelyek erőssége minden palántáson „kimutathatóak”:

- tanulóink szeretnek iskolába járni;
- nyolcadik után rendszeresen visszajárnak – a tanár-diák focimeccsre, egy-egy pályaorientációs előadásra, közösségi munkára, vagy szakdolgozat írásra;
- a hírek szerint, ahol tovább tanulnak, közösség formáló erőt jelentenek;

- és azok is, akikért a legjobban aggódtunk annak idején, sikeresen tanulnak tovább, így megnyugodhatunk, hogy biztonságos alapot kapnak nálunk.

Jó érzés tudni, hogy nem vagyunk egyedül, mert a vándorút egy állomásán úgy tudtuk legyőzni az akadályt, hogy összefogtunk négy hasonló iskolával! Varázseszköz sem kellett: egy nyelven beszéltünk, így született meg egy közös alternatív kerettanterv. Mostanában újabb akadályok tornyosulnak elénk, de nem engedjük el egymás kezét.

Zárt közösség vagyunk, de a hírünk talán nagyobb, mint az iskola hatóköre – ezt bizonyítja, hogy programunkat, elsősorban a projektpedagógiai megoldásainkat a tanárképzésben is számon tartják.

Mindez erőt ad a folytatáshoz. Ünnepeinken, amelyek a 100 éves falak helyett tartják az iskola meseépítményét, összekapaszkodunk: gyerekek, családok, iskola, mesebeli összetartozásban, EGYÜTT.

(Mayer Ágnes)



Zenebona

Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnázium

A Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnázium 1990-ben az első alternatív iskolák egyikeként jött létre. Gimnáziumunk középiskolából kimaradt hányatatott életű, nehézsorsú, az elkallódásban veszélyeztetett, de tanulni, életüket rendbe hozni vágyó fiatalok számára alakította ki és formálja programját.

Diákjaink serdülők és fiatal felnőttek (16-25 év között), akik problémáikból fakadóan nem tudtak az iskolarendszerben megfelelni, az elvárásokat teljesíteni. Mindezek ellenére tanulni szeretnének, érettségit szerezni, és majd egyszer normális felnőtt életet élni. Ezzel a reménnyel keresnek meg minket, ebben kérjük a mi segítségünket.

Ingyenes iskolánk esélyt és lehetőséget ad a tanulásra, az érettségi megszerzésére és stabil, érett, felnőtt személyiség kialakulására.

Programunk pillérei a partneri viszonyrendszer, a személyes figyelem, az elfogadó, támogató légkör, a tanulás egyéni útjainak biztosítása és a közösségi lét.

Kis iskolánkat 135 diák számára kb. 20 munkatárssal működtetjük.

Minden diák segítő tanárpárt, mentort választ, aki vele közösen készíti el és gondozza egyéni tanulmányi programját. Személyes figyelmével, törődésével mindenben a fiatal támasza.

Osztályok, évfolyamok helyett a diákok szintjüknek megfelelő átjárható tanulócsoportokban tanulnak. Együttműködő tanulással, valamint személyre szabott feladatokkal, ha szükséges, egyéni fejlesztéssel segítjük diákjaink haladását. A tanítás szemléletével, a tananyag elrendezésével, az alkalmazott tanulásszervezési módokkal a kulcskompetenciákat és az élethosszig tartó tanulás képességét fejlesztjük. Nagy hangsúlyt kap a problémaalapú megközelítés, az együttműködés, és az érettségire felkészítés.

Iskolánkat egy innovatív tanári közösség, a stáb működteti.

Büszkék vagyunk arra, hogy iskolánk 30 év után is létezik, és sikerült megőriznünk a tandíjmentességünket. Az elmúlt 30 évben többszáz kallódó fiatal élhette meg a az elfogadás, az együtt munkálkodás, a közösség, az önmagunkért és másokért való felelősségvállalás élményét, talált társakat a tanuláshoz, és kapta vissza a hitét önmagába és a világba.

(Szebenyi Csilla)

Közgazdasági Politechnikum

A Poli a rendszerváltás újíto lelkesedésében született, programját egy elhivatott tanárcsapat alkotta meg. Ez a tanárcsapat, és aztán a mindenkori tanárcsapat az iskolánk legfőbb erőssége lett. Egy szakmailag igényes, jól képzett tanárokból álló testület, akik értékrendszerükben és napi gyakorlatukban konzekvensen ragaszkodnak a demokrácia, a szabadság, a humanitás tiszteletéhez, elfogadják az emberek és a világ sokféleségét, és érzékenyen viszonyulnak diákjaikhoz, akiket egyenrangú partnernek tekintenek. Ha az a kérdés, hogy mire lehetünk a legbüszkébbek, akkor az első válaszom ez: mi kollégák egymásra.

Büszkeség forrása mindaz a változás is, ami az elmúlt években történt. Az a változásokra érzékeny, kreatív, újíto erő, ami létrehozta a rendszerváltás idején a Polit (is), megmaradt, és továbbra is teremto erőként működik. A változások között a legfontosabbak (időrendben): a sajátos nevelési igényű diákjaink professzionális támogató programjainak felépülése és az autizmus bázisiskola program kidolgozása, a nemzetközi pályázati projektjeink rendszerének felépülése és működése, és a digitális iskolafejlesztési programunk.

A Poli megalakulásától fogva mindenki iskolája szeretett volna lenni, és így hamar megtalálták az iskolát a sajátos nevelési igényű gyerekek is. Az ő tanulási, fejlesztési igényeikhez az inkluzív nevelés mellett speciális szakértelemre is szükség van. Három gyógypedagógus, két iskolapszichológus és egy ifjúságvédelmi felelős dolgozik ma a Poliban. Nekik köszönhetjük, hogy sni-s diákjaink magas szakmai színvonalú

támogatást kapnak, és az őket tanító tanárok számára is biztosított a szupervíziós támogató háttér.

Nemzetközi pályázatainkban minden évben sok diákunk vesz részt. Partneriskoláink vagy partnerszervezeteink vannak Európa 15 országában. Diákjaink érdekes projekttemákon dolgoznak együtt külföldi partnereinkkel, utaznak, külföldi diákokat fogadnak. Nyelvtudásuk, tájékozottságuk, szociális és interkulturális kompetenciáik is fejlődnek közben. Célunk, hogy minden polis diák középiskolai éve alatt legalább egy ilyen nemzetközi projektben részt vegyen.

Öt évvel ezelőtt kezdtünk el dolgozni a digitális iskolafejlesztési programunkon. Mára minden tanárunk használ virtuális osztálytermi alkalmazásokat és három évfolyam diákjai járnak már minden nap lappal iskolába. Ez segített hozzá ahhoz is, hogy az online oktatás időszakában viszonylag zökkenőmentesen tudtunk átállni a digitális kapcsolattartásra diákjainkkal.

Büszkeség forrása néhány alapvető hagyományunk és programunk is, amelyeket a mai napig megőriztünk. Kettőt szeretnék most kiemelni: a több stúdióval működő Másik Színház, és az évente megrendezett Tolerancia napot. A Másik Színház diák és felnőtt színjátszói évről évre fantasztikus előadásokat hoznak létre – ez egyeseknek csak hobbi, másoknak szenvedély, semmiképpen nem a publikált tantervi program része, mégis, ez a Poli titkos egyeteme.

A Tolerancia nap egy fesztivál-szerűen megszervezett alkalom, ahol évente egyszer egy hagyományos tanítás nélküli tanítási napon olyan kérdésekkel foglalkozunk, amelyek a felnőtté válás, az emberi együttélés, a társadalmi felelősségvállalás és az emberiség jövője szempontjából megkerülhetetlenek. Polis diákok generációinak alapélménye a minden évi Tolerancia nap. Néhány téma a Tolerancia napokból: hajléktalanság, hátrányos helyzetek, szenvedélybetegségek, szexuális orientáció és identitás, környezeti problémák, ökológiai lábnyomunk, felelősség a jövőért, emberi kapcsolatok és kommunikáció, kulturális sokféleség a világban....

A Poli olyan mint egy iskola, csak jobb – írta pár éve egy polis diák. És ez tényleg így van: oktatásszervezési megoldásaink inkább a hagyományokat követik, tantervünket és

az iskola szellemiségét inkább az alternativitás és a progresszió jellemzi. Erre vagyunk büszkék, ezt szeretnénk a jövőben is megtartani.

(Nagy Ilona, szakmai koordinátor)

Fürkész Suli

A Fürkész suli nyolcosztályos iskolaként a 2019-2020. tanévben kezdte meg működését Budapesten a II. kerületben. Az iskola alapítóiként, mérnök-pedagógus házaspárként a két megközelítés egyeztetésével fektették le az oktatási-nevelési alapelveket. A koncepció kialakításához a legfontosabb kritériumok az emberi fejlődés jövője, a technológiai fejlődés hatásai (várható munkaerőpiaci körülmények) és a társadalomban megjelenő változások voltak. Mindezen szempontok alapján iskolánkban főként a kreativitás, a problémamegoldás, a teremtés (avagy valami új létrehozása), és az együttműködés fejlesztéséhez építettünk fel támogató környezetet a gyerekek számára. A Fürkészben sikerült a Nemzeti Alaptantervnek való megfeleléssel összehangolni ezeknek a kompetenciaterületeknek a fejlesztését a gyerekek egyéniségének, képességeinek megfelelő, adaptív pedagógia alkalmazásával. Az egyes osztályközösségeket úgy alakítjuk, hogy a legfeljebb húsz fős létszámmal meg lehessen valósítani a gyerekek egyéni előrehaladásához szükséges többszintű differenciálást.

Tantárgyi kereteken belül, tantárgyak közötti kapcsolatokban és egyéb foglalkozások keretében is vegyesen alkalmazunk hagyományos, akár frontális megközelítést, és teljesen új módszereket is. Akár az olvasás és az írás tanulása is megoldható mozgásban is, így a gyerekek csak a legszükségesebb esetekben ülnek a padban. Az alkotás lehetőségeinek kiterjesztésére a suliban a gyerekek animációs technikákat is használnak a rajzórán, óriási élmény számukra, amikor a rajzaik megmozdulnak. Kicsik és nagyobbak egyaránt rendszeresen maguk gyűjtik és rendszerezik az

információkat, prezentációk segítségével adják át egymásnak a tudást. Méréseink során azt tapasztaljuk, hogy a gyerekek a legjobb eredményeket akkor érik el, amikor öntanuló csoportokban egymást tanítják - ennek a módszernek a használatához természetesen nagyon átgondolt kooperatív szabályrendszerre, és pedagógiai támogatásra van szükség.

A Fürkészben minden péntek a nagyjából másfél havonta megtartott tudásexpóra készülés ideje. Tapasztalataink szerint ebben a megközelítésben lehet leginkább a gyerekek belső motivációjára építeni. A diákok különböző képességterületeken választanak tevékenységeket, amelyeknek az egyik legfontosabb célja, hogy az összegyűjtött tudást a tudás expón valamilyen szolgáltatás vagy termék formájában adják el. Ezekben a projektekben a legfontosabb az önálló információgyűjtésre, tapasztalatszerzésre épülő, önálló gondolkodásra nevelés. Ezeken a "vásárokon" a kereskedelem az iskola virtuális pénzének segítségével történik: egy elektronikus felületen lehet fürcoinokkal fizetni. A tervek szerint a suliban az üzleti, pénzügyi kompetencia területen külön képzéseket is tartunk majd a gyerekeknek.

A Fürkészben a "mindenki jó valamiben, mindenki másban jó" elvet követjük. Demokratikus iskoláról lévén szó a sokféleséget, az egyéniséget az osztályszintű beszélgető körökben és az iskolagyűléseken a gyerekek a közös szabályalkotás, a viták során is megtapasztalják. Az egyenrangú viszony, az együttműködés a tantestületben és a tanárok és a szülők között kötött szövetségekben is hangsúlyosan megjelenik.

(Berecz Zoltán)

Lauder Iskola

A Lauder Iskola egyike a több mint 30 éve alapított iskoláknak, én pedig egyike azoknak, akik már a kezdetektől ott lehettek. Az óvodától az érettségiig otthont adó intézmény folyamatosan fejlődött, változott az évtizedek során, miközben küldetése szerves folytatása a megkezdett irányvonalnak.

Időben visszafelé haladva – ahogyan ezt a konferencián kiemeltem: büszke vagyok az utódlásomra. Számomra fontos volt, hogy a belülről történő vezetőváltás segítse az Iskola fejlődését, hogy egy fiatalabb, energikus csapat újabb és újabb elképzeléseket tudjon integrálni a változó világ napi gyakorlatába.

A büszkeség sokszor inkább öröm, példáimat saját tapasztalatimból hozom.

Tanulás terén büszke vagyok a sajátos tárgyakra, a számtalan projektre, amelyben a különböző érdeklődésű és képességű gyerek aktívan vesz részt, együttműködik, örömmel tanul. Szerettem azokat a nagyon sokrétű, olykor egész iskolára kiterjedő projekteket is, (például a kenyér vagy a „szemét, hulladék”), amelyeket az ovisoktól kezdve a gimnazistákig mindannyian a maguk szintjén, érdeklődésük, tudásuk szerint dolgoztak fel, és mind a diákok mind a teljes dolgozói csapat, sőt a szülők is bevonódtak.

Őszintén büszke vagyok arra, hogy az osztályozás világában elsőként engedélyeztettük szöveges **értékelési rendszerünket** és annak eszközét, a Töprengőt, amely persze az egész intézményt átfogó komplex értékelési koncepció szerves része.

Nagy öröm, hogy egyik volt diákunk, akinek tanulmányi nehézségei voltak és igazán nehezen indult, a korai felismerés, **egyéni fejlesztés** és az árnyalt értékelés eredményeként le tudott érettségizni. Nálunk kezdte a foto és filmezés tanulását, mára számos hazai és nemzetközi filmfesztivál nyertese, **tehetsége**, vizuális látásmódja kontinenseken átívelően elismert.

Örülök az összetartozást segítő **hagyományainknak**. A zsidó ünnepeken túl a számtalan közös és közösséget erősítő esemény egyike az iskolai születésnap, ahol egy ovis/elemis és egy idősebb osztály együtt ünnepel, közösen játszanak, tortáznak. És

persze a születésnap része számos izgalmas csoportos feladat az épületen belül és azon kívül, amelyeknek nincs köze a tantárgyakhoz, de annál inkább a környező világunkhoz, ez is igazi tanulás!

Hagyományainkat gazdagítják a sajátos mozaikszavak is. Ilyen például a SANSZ (sajátos nevelési szükséglet) az SNI helyett, amely az erőfeszítést követő siker reményét is magában hordozza; vagy a NYIT (NYEK helyett), amely a **nyelvi informatikai tanév** egyik lényegét, az idegen nyelvek és a digitális kommunikáció által a világra való nyitást fejezi ki.

Szeretem az épületet gyakran betöltő, legkülönbözőbb műfajú muzsikálást, a falakról is visszaköszönő képzőművészeti munkákat.

Csak egyetlen példa a **szociális területről** a „Micve” program, amely folyamatosan a mások segítésére, az aktív odafigyelésre és felelősségre, szolidaritásra tanít. S persze igaz ez a másik irányban is, hiszen a kialakított támogatási rendszer lehetővé teszi, hogy a nehezebb anyagi helyzetben élők is lehessenek az iskola tanulói.

A **szervezeti élet** számtalan példája közül most az évente megjelenő naptárat emelem ki, amely minden iskolahasználó számára nélkülözhetetlen. A felnőttek és gyerekek által készített kiadvány művészi megjelenése, aktualitás üzenete, az éves programok kiszámítható, előzetes ismerete, a sokszínű tartalom sok mindent elárul az intézményről.

És mindez csak úgy jöhet létre, ha van egy közös értékrendszerrel gondolkodó, **lelkes dolgozói csapat**. Büszke vagyok a közös képzésekre, kirándulásokra, szakmai utazásokra, a szülőkkel való kapcsolatra. Ezek által lesz olyan az intézmény hangulata, amely miatt volt diákjaink gyermekeiket ide íratják be, amely szintén nagy öröm.

És végül egy szerénytelen, az iskolától nem független szintén szubjektív örömforrás: a diákoktól megkaptam a „legmosolygósabb főigazgató” címet. Hát lehet erre nem büszkének lenni?

(Szeszler Anna)

Carl Rogers Személyközpontú Óvoda és Általános Iskola

A Rogers személyközpontú szemléleten alapuló pedagógia célja, hogy mindenki úgy juthasson el a saját legjobb „teljesítményéhez”, hogy ehhez adott az optimális fejlődés lehetősége, a megfelelő kapcsolati környezet. Ebből eredően gyermekek és a pedagógusok hiteles személyként vannak jelen a közös munkában; miközben partnerként dolgoznak együtt, mindenkinek megvan a saját felelőssége. A csoportokban biztonságos, bizalmon alapuló légkört uralkodik. A pedagógusok figyelemmel kísérik a gyermekek igényeit, támogatják abban őket, amikben jók, és segítik a fejlődést az elmaradó területeken. A tanulási folyamatban - ahol csak lehet - építenek a gyermekek belső érdeklődésére.

A Rogersben erre a bizalommal teli légkörre vagyunk a legbüszkébbek, arra hogy a pedagógusok empatikusak, kongruensek, fontos számukra a feltételhez nem kötött pozitív odafordulás és a bizalom. A gyerekeket bevonják a döntésekbe, megosztják velük a felelősséget. A Rogers Iskolában minden érintett – a gyerek, a pedagógus és a szülő – a lehető legnagyobb szabadságot kapja, miközben a tanulás fontos közege a csoport.

Büszkék vagyunk arra, hogy az elmúlt 30 év alatt sikerült egy olyan oktatási intézményt felépíteni, amely az együttműködésre, mint értékre építve folyamatosan megújul. Állandó közösségi reflektivitáson keresztül az iskola fejlődő, önmagát megújító szervezetként működik. Ebben a folyamatban az együttműködés egyszerre alapvető érték és a megvalósítás eszköze is. Ebben az együttműködésen alapuló szervezeti kultúrában nem a gyors egy személyi döntés a cél. Munkatársainkat bevonjuk a tervezésbe, a döntések meghozásába, a szervezeti működés alakításába – értéknek tartjuk a bevonódást.

Természetesen nem beszélhetünk megújulásról hagyományok nélkül. Ezek közül sok egyidős az iskolával, 30 éve velünk vannak. A Rogersben legfontosabb hagyomány az ünnep: a tanév minden szakaszát egy-egy ünneppel zárjuk, amikre közösen, a szülők

bevonásával készülődünk. Az ünneplés egy folyamat lezárása, megállás és ránézés az eltelt időszakra. Az éveknek ez által visszatérő ritmusa van, amely stabil, értékmeghatározó keretet ad. Az ünnepeknek fontos szerepük van a közösségépítésben, az ünneplés maga is közös, közösségi: az intézmény minden polgárának megvan a szerepe benne: a gyerekeknek, a pedagógusoknak és a szülőknek is.

(Lipták Era)

Gyermekek Háza

A Gyermekek Háza 1991-ben kezdte meg működését. Az eltelt, közel 30 év alatt rengeteg dolog történt velünk, sok mindenre lehetünk büszkék!

Személyközpontú programunk fő célkitűzése a minden tanuló számára hatékony, tanulási esélyegyenlőséget biztosító iskolai környezet kialakítása volt. Célként fogalmaztuk meg, hogy az iskola minden tanulónak elfogadó, biztonságos környezetet nyújtson, biztosítsa az egyéni tanulási út lehetőségét, neveljen szabadságra, kreativitásra, önállóságra, gondolkodásra.

Személyre szabottan, a tanulók egyéni lehetőségeihez igazodva nevelünk, tanítunk, nagy súlyt fektetünk a tanulói aktivitásra, döntésre építő tanulási helyzetek kialakítására, a személyre szabott értékelés megvalósítására.

Az adaptív tanulási környezet tette lehetővé, hogy Gyermekek Háza – Magyarországon elsőként – megvalósítsa az SNI tanulók integrációját. Az, hogy a különböző sérüléssel küzdő gyerekek együtt tanulnak ép társaikkal, minden résztvevő számára hatalmas pluszt jelent. Az együttnevelés során fejlődnek a szociális kompetenciák (türelem, tolerancia, elfogadás, segítőkészség), a differenciált tanulásszervezés pedig remek alkalmat nyújt egyéni képességek fejlesztésére, kibontakoztatására. A Gyermekek Házában a tanítási blokkokban a partneri, együtt gondolkodásra építő kooperatív

tanulás kerül előtérbe, nagy teret biztosítva az egymástól tanulásra, a kutatásra, felfedezésre. A programban gyakoriak a projektek, témahetek. Büszkéek vagyunk arra, hogy tanítványaink szeretnek és tudnak tanulni!

A Gyermek Ház az elmúlt 30 évben komoly hazai és nemzetközi hírnévre tett szert. Pedagógusaink fontosnak tartják a folyamatos fejlődést, valamint a program innovációinak, tapasztalatainak megosztását. Rendszeresen tartunk bemutató foglalkozásokat, előadásokat, főiskolásokat fogadunk, pedagógus-továbbképzési programot akkreditáltattunk. Több nemzetközi programban vettünk részt, többek közt a British Council által szervezett Világsuli programban, vagy az OECD keretein belül az „Innovatív tanulási környezetek” projektben. Kimondottan büszkéek vagyunk a Gyermek Ház 25. születésnapja alkalmából rendezett országos konferenciánkra. Nyitott iskolaként tapasztalatainkat örömmel osztjuk meg az érdeklődőkkel, és szívesen tanulunk másoktól.

A Gyermek Ház a szülők, családok körében is népszerű. Sokan szeretnék a Gyermek Házban tanulni. Szülői igény és fenntartói támogatás tette lehetővé, hogy programunk gimnáziummal bővüljön. 2019-ben indult a GYH Alternatív Gimnázium, amely a Gyermek Ház alapvetéseit, értékeit viszi tovább. A gimnázium nagy kihívás és nagy lehetőség mindannyiunk számára!

Büszkéek vagyunk arra, hogy pedagógusaink által kidolgozott, egyéni eltérési engedéllyel rendelkező alternatív tanterveink vannak. Ezek összeállítása komoly szakmai munka volt.

Összességében elmondható, tartalmas, jókedvű, innovatív évek állnak mögöttünk, és bízunk abban, hogy ez a jövőben is így lesz!

(Lányi Marietta, programvezető)

Zöld Kakas Líceum

A Zöld Kakas Líceum 1998-ban eredetileg középiskolának indult, ma már 1-14. évfolyamig járnak ide diákok. Amikor megalapítottuk az iskolát, akkor mindössze annyi elképzelésünk volt: van egy csomó okos, de kétségtelenül furcsa észjárású, nem túl simulékony viselkedésű diák, akiket kivet magából a közoktatás. És itt vagyunk mi, azok a pedagógusok, akik éppen őkvelük szeretnek a legjobban foglalkozni. Csinálunk hát egy iskolát, ahol diákok és tanárok összetalálkozhatnak és attól kezdve boldogan élnek, mint a mesében. Aztán kiderült, hogy az iskolacsinálás nem mesebeli műfaj, sok nehézségen kellett úrrá lenni, buktatón átverekedni magunkat az elmúlt évtizedekben. Álltuk a sarat becsülettel, van mit mesélnünk.

Mégis, mire vagyunk a legbüszkébbek? Talán arra, hogy a kutatásaink eredményeképpen egyre többet tudunk a hozzánk járó diákokról és arról is, hogyan tudjuk őket a lehető leghatékonyabban támogatni. Ők azok az atipikus tehetségek, azok a különös képességekkel megáldott-megvert gyerekek, fiatalok, akikben furcsa képességeikhez társulva nagyon erős hajtóerők munkálnak. Nem arról van szó, hogy nem akarnak alkalmazkodni, beilleszkedni az iskola szabályozott világába – képtelenek rá. A megfelelő közegben azonban szuverenitásuk kibontakoztatása által kibomlanak képességeik, ezáltal nyer tért tehetségük. A Zöld Kakas ezt a közeget igyekszik megteremteni diákjai számára.

Ennek egyik fontos eleme, hogy a tanulást projektalapú oktatásszervezés támogatja. A projektek tantárgyakon és évfolyamokon átívelő aktivitásokat valósítanak meg. Az iskola mindenkor projekt kínálata részben a diákok tényleges érdeklődéseire, részben a munkatársaink érdeklődéseire alapuló projektekből tevődik össze. Így a projektek mindig izgalmasak, életteli teliek.

Az iskola minden diákunk számára személyes segítőt biztosít. Minden diákkal személyre szabottan, vele együttműködve dolgozzuk ki tanulási/haladási útját. Támogatjuk, hogy a diákok egyre inkább legyenek képesek önnön fejlődésük tanújává válni.

Mindenki a saját tempójában, érdeklődésének és kitűzött céljainak megfelelő ütemben haladhat tanulmányaival, így értelemszerűen nincs bukás és évfolyamismétlés. A diák projektválasztásai képezik az alapját a személyes tanulási/haladási útjának.

Az alternatív megközelítések a jelenlegi törvényi szabályozásnak megfelelően, az EMMI által 2020. július 21-én kelt határozatában engedélyezett egyedi megoldások alkalmazásával valósulnak meg.

(Kerényi Mari)



Nagy mutatvány

ÖSSZEFOGLALÓ

Bendő Emese

(Neveléstudomány mesterszakos hallgató Apor Vilmos Katolikus Főiskola)

Számomra a szekció mondandója, hogy mindig nyitottan kell hozzáállni az új dolgokhoz és érdemes kritikusan gondolkodni. A módszereinket a gyerekek igényeihez és a folyamatosan változó, fejlődő világhoz kell igazítani. Bölcsődei pedagógus lévén gyakorlati módszereket nem tudok konkrétan átvenni, én azt látom fontosnak, hogy ezt a szellemiséget és hozzáállást tudjam továbbadni.

Nagyon tetszett Szeszler Anna összefoglalója a szekció végén. Szerintem jól megfogalmazta az alternatív iskolák működésének az alapját, amely elvek mentén mindannyiunknak érdemes gondolkodni. Az előadók a 30 évnél idősebb iskolákból jöttek, melyek a Szabad Iskolákért Alapítvány ernyője alatt régóta együttműködnek.

Milyen motivációval indították el az iskolákat, milyen értékek mentén?

Sík Eszter: (AKG, 1988. augusztus 27-én alapult, 1990. február 1-én volt az első gyermek belépése). Kérdés, hogy mióta számoljuk iskolának. A II. Rákóczi Ferenc Szakközépiskolában, egy pincében, mint egy klub alakult meg. Ez elterjedt, egyre többen jöttek, és az iskolarendszerről beszélgettek. Ebből alakult az első alternatív iskola. Több mint 5000 jelentkező volt az iskola elindulásakor.

Bakonyi Katalin: (Waldorf Iskola, 1989 őszén alakult az iskola, akkor volt a Waldorf mozgalom 70 éves). Katalin családjában mindenki pedagógus. Az első Waldorf iskola a '20-as évek elején alakult, a háború idején abbamaradt a tevékenységük, de Waldorf pedagógiával ez alatt is nagyon sokan találkoztak. A '80-as évek végén önálló családi kezdeményezésként indult el újra. Előadásokat is szerveztek maguknak. Vekerdy Tamás

az egyik újkori alapító. Mindenki arra buzdította, hogy amit meg tudnak valósítani, azt csinálják.

Lipták Era (Rogers Iskola) Nem a kezdetektől csatlakozott az iskolához. 1988-ban fogalmazódott meg az iskola ötlete, szintén szülői kezdeményezések alapján. Káldor Anna az egyik alapító tag. Az alapérték Rogers személyi központú elmélete. A benne élők alakítják a szabályokat. Szociális kompetencia, önmagunkról való tudás az uralkodó érték. Hangsúlyosak az ünnepek a, negyedikesek olimpiája, az éves kultúrkör adja az év alapját, amely az ünnepekre épül. Egész napos iskolaként van bevezetve.

Szeszler Anna (Lauder Iskola). 1988-89-ben kapcsolódott be az iskola életébe. A Waldorf, Rogers alternatív iskola is érdekelte. Várhegyi György az első igazgató, aki részese volt az iskola létrehozásának. A legfontosabb, hogy a zsidó hagyományok megismerése nem egyházi keretek között, a gyerekekre alapozva történjen

Mezei Kata (Burattino Iskola) az iskola egyik alapító tagja. Legfőbb motiváció egy olyan iskola, ahol ő és a gyerekek is jól érzik magukat. A legproblémásabb gyerekekkel találta meg az összhangot. A tanítványok reakciója visszatéréskor nagyon kettős. Az alapvetések nem változnak. Egészségügyi feladatok, szociális problémák kezelése. Két gyermekotthonnal dolgoznak együtt, azokat a dolgokat igyekeznek megadni a gyerekeknek, amiket a családtól kapnának meg. Szakképzéssel is foglalkoznak.

Nagy Ilona (Közgazdasági Politechnikum) 1991-ben kezdett működni, ami előtt 9 tanár egy évig dolgozott együtt. A motiváció, hogy mást szeretne szellemiségben, szervezetében és a szakmai megközelítésében, mint más iskolák. Demokratikus alapértékek, szabad véleménynyilvánítás, tanár, a szülők és diákok is „iskolapolgárok”. Sok dolog változott az iskola növekedésével is, de az alapértékek maradtak.

Tildyné Bori (Belvárosi Tanoda) 1990-ben indult, akkor alapították. A motiváció a korai iskolaelhagyás problémája, azok, akik nehéz helyzetükben mégis szeretnének tovább tanulni. „Második esély iskola”, akár ugródeszka, segítség az érettségi megszerzéséhez.

Lányi Marietta (Gyermekek Háza) a program egyik alapítója. 1988-ban még gondolkodott más iskolában is; 1991-ben alapították. Már megjelentek a reformpedagógia iskolái, ebben a korszakban nagyon fellendültek az alternatív

irányzatok. Czike Dettivel, Szabó Évával és Zágon Marival már korán beszélgettek egy ideális iskoláról, amit a minisztérium is támogatott pályázati lehetőséggel. A Gyermek Háza célja, hogy befogadó, biztonságot nyújtó iskolai közeget alakítsanak. Elindult egy alternatív gimnázium tervezése, 2019-ben meg is alakult, állami keretek között.

Kerényi Mari (Zöldkakas Líceum) az egyik alapító. Azokkal szeret dolgozni, akiket mások ki akarnak rúgni, van ilyen több kollégája is, úgyhogy így jött az ötlet egy iskolához, „Zűrös” → „atipikus” gyerekek befogadásához. Olyan közeg, ahol ezek a diákok is magukra találhatnak és a tanárok is. Nemrég indult a kezdeményezés, hogy kisebbekkel is foglalkozzanak. Ma már 6. osztálytól érettségiig, sőt érettségi utáni szakképzésig foglalkoznak tanulókkal. A legfontosabb érték a személyközpontúság. Mindenkinek a számára legjobb közeg megteremtése a cél.

Mayer Ági (Palánta Iskola). Piliscsabáról nem tudta alternatív iskolába adni a gyerekét. Láta a felhívást az utcán és a játszótéren talált fiatal pedagógus anyukákból álló csapatot, akik megnyerték a pályázatot. Ági igazgató lett, majd szakmai vezető. 5 fős osztállyal indult el, már 200 diák jár az iskolába. Saját épületük nincs, Piliscsabáról Pilisvörösvárra költöztek. 19 településről járnak a gyerekek. Az alapértékek: 1. Kristóf Péter által jegyzett pedagógiai program 2. személyközpontú megközelítés 3. közös felelősség, projektpedagógia 4. egyéni haladás, szabályozó tanulás.

Milyen változások történtek az elmúlt 30 év során?

Sík Eszter: A hagyomány a változás, mert állandó a változás az iskolában. Egyre több variációban lehetett jelentkezni a gimnáziumba, majd az általános iskolai részre is. Most, a növekedéssel kifejezetten nagy a változás.

Nagy Ilona: 6 évfolyamossá, 7 évfolyamossá válás. Barátságosan bánnak a nehezen beilleszkedő gyerekekkel. Autizmus bázisú iskolai program. A tantárgyak szakmai megközelítésében is változás. A külvilágban fontos tantárgyakkal kapcsolatban nagyobb hangsúly a kimeneti követelményekre.

Lipták Era: Három szinten változás, a tananyag megtanítása céljából szűkebb keretek. Másik nagy változás az intézmény szervezetében. Egyre bővül. A bensőséges

kapcsolatból sokkal inkább intézménnyé vált. Általános iskola bővülése, 6 osztályból 8 osztály plusz óvoda.

Bakonyi Katalin: Szervezeti változás: Nem volt az első pár évben igazgató, de a tapasztalat alapján muszáj volt választani valakit iskolaképviselő néven. A 30. tanévben reformálták a szervezeti felépítést, ez idén is folyik. Epochális tanítás zajlik, de projekt és témahetek is vannak. Ilyenkor az évfolyamokat is összekeverik. Az ünnepek adják a folyamatosságot, mindig ugyanazok, de ebben is folyamatos újítás.

Szeszler Anna: Óvodával indult, 1. osztály és 7. osztály. 6+6 terv, de átalakult. 4+4 lett a szerkezeti felépítés. Bejött a nyelvi évfolyam, a NYIT (NYEK), a 8. évfolyam utánra került. Kiegészült egy komplett zeneiskolával. A folyamatos változás állandó elem.

Tildyné Bori: Szerkezeti változás, költözés. Folyamatos változás az élethez való alkalmazkodás miatt. Hagyomány az iskolában a jeles napok, ehhez kapcsolódott az elmúlt időben a projekteredmények bemutatása. Alkalmazkodás a diákok igényeinek változásához. Egyre több eszköz megismerése, használata, akár a diákok ötletei alapján.

Kerényi Mari: Amikor elindultak majdnem olyan volt, mint egy iskola, de egyre kevésbé hasonlít iskolára. Felbontott osztálykeretek, semmilyen megkötés nincs, hogy kik alkotnak egy csoportot, az egyre önállóbb csoportvezető irányítja ezt a munkát. A külvilág által szabott keretek és elvárások máshol egyre jobban strukturálják a tanítást, ők egy burokból tudnak ettől szinte függetlenül, de az elvárásoknak megfelelően tanulni/tanítani.

Mayer Ági: Ők az elején nem hasonlítottak iskolára, egyre inkább hasonlítanak. Ez a létszámnövekedésből fakad. A tantárgyak együttműködése, integrációja egyre erősebb.

Lányi Marietta: A cél marad, az változik, hogy ezt a célt és az elvet mi szolgálja leginkább. 1993: a gyermekek háza az első iskola, amely sajátos nevelési igényű gyerekek integrációját valósította meg. „Mindenki iskolája”. 4 évfolyam, 6 évfolyam, 8 évfolyam, gimnázium. Már igény az óvodára.

Olyan hagyományok megfogalmazása, melyek átalakultak, de részei az iskolának:

Bakonyi Katalin: Az ünnepek szövik át a mindennapi életet. Mindig az ünneplés módja változik. Az egyik ünnepből a másikba való átmenet. EPOCHÁ. Régi tanítványok járnak vissza tanítani, és viszik a gyerekeiket ebbe az iskolába.

Sík Eszter: A Patrónusi rendszer állandó. Átalakulással, de jelen van ma is.

Tindiné Bori: Természetbe visszatérés, „nomád projekt”. Hagyományos, mint projekt, de ezek között egy új próbálkozás. Részt vesznek benne újak meg régiek is, sőt régen leérettségizett diákok is.

Nagy Ilona: Az iskolai hagyomány a színház. Kezdetben szakkörként működött, ebből lett dráma tantárgy és színházi csapat, színházi műhely. Szabadidős tevékenység már kezdettől a nomád tábor, évente 14 nap.

Lipták Era: Az ünnep, amire az évkör felépül, mint alsó tagozatban a kultúrkör. Újabb projekt, hogy a gyerekek maguk döntenek el, mivel szeretnének foglalkozni. Év végi tábor, ahova az egész iskola elvonul, a 6-osok viszik a témát, itt van az utolsó napon a bizonyítványosztás. Új projekt az osztályok átadásának módja. Új hagyomány szünetek után első témanap vegyes csoportban pl Rogers-es témanap. Régi diákok jönnek vissza bemutatni, hogy most mivel foglalkoznak.

Lányi Marietta: A személyes kapcsolat nagyon hangsúlyos. A beszélgetőkör ilyen szempontból is nagyon fontos. Közös gondolkodás, a tanárok együtt hoznak javaslatokat, osztják a tapasztalatokat stb. Fontos a másokkal és a régi tanítványokkal való közös gondolkodás, ami előre visz, inspirálóan hat.

Szeszler Anna: Hagyomány, hogy a vezető minden bejövő elsős gyerekkel kezdet fog, megszólítja őket. A zsidó hagyományok az iskolában nagyon fontosak, ezeket próbálják ötvözni a személyközpontúsággal. A nagyobbak a kicsikkel vegyülnek. Sport: éjszakai túra, mozaik nap (életkortól függetlenül témára megy be). Évről évre megjelenő naptár (közös projekt).

Mayer Ági: Szociális kompetenciára építő alternatív kerettanterv. Fontos az újabban alapuló alternatív iskolák segítése, támogatása.

Szeszler Anna: Óvodában csak övék a színpad. Az elemisek abban mélyülhetnek el, amiben akarnak. Tehetség ház mentorokkal.

Lányi Marietta: Eleinte sajátos nevelési igényű gyerekekre fókuszáltak, majd rájöttek, hogy a tehetséges gyerek is sajátos nevelési igényűek. Tehetséggondozó szakkör, lehetőség az elmélyülésre, nem frontális tanulási közeg, hanem döntéseket, választási lehetőségeket kapnak.

Melyek az alternatív iskolákban a fejlődés/változás beépített garanciái?

Lipták Era: Beépített garancia a változásra, ha azok határozzák meg a kereteket, akik benne vannak. A pedagógusok az első két napot bent töltik, hogy megismerjék a gyerekekkel egymást és szabályokat alakítsanak.

Mayer Ági: Heti pedagógiai szakmai műhely. Munkaköri leírásban is benne van. Ez a folyamatos reagálás állandó színtere. Diákönkormányzat működése megváltozott, felépült, érvényes hozzászólásaik vannak, ez is garancia a változásra.

Nagy Ilona: Intézményesített garancia kell a változásnak. Csütörtök, az „értekezletek” napja. Tehetség: szabad közeg megteremtése, szakköri programok biztosítása.

Bakonyi Katalin: Kíváncsian reagálnak, kíváncsi emberek. Nem vagyunk kész, nem lehetünk kész, minden nap újra kell gondolni. Minden gyerekből ki lehet hozni a tehetséget.

Szeszler Anna: A tanárok értékelésének rendszere. Szülők, kollégák is segítően értékelik egymást.

Mire vagytok a legbüszkébbek?

Sík Eszter: Ahogy kinéznek, a belépést követő látvány, a gyerekek élettere, látványvilág.

Bakonyi Katalin: A 30 tanév, közben felnőtt az iskola és még mindig szívesen megy be.

Lipták Era: A közösségekre. Élők és összetartozók.

Szeszler Anna: Utódlás. Sikerült olyan vezetői csapatot otthagyni, amelyik nyitott, változásra képes.

Mezei Kata: Arra, hogy az iskola a nehézségek ellenére a mai napig él és működik. Az ott most dolgozó csapatra, hogy a dolgozók fele férfi. 48 év után minden nap boldogan megy be.

Nagy Ilona: A külső elvárásoknak meg kell felelni, ennek ellenére az iskola szigetszerűsége, világa, hangulata megmaradt. A tanárok szakmai és emberi minőségére.

Tindiné Bori: A tanoda egybetartó erőterére.

Lányi Marietta: Segítő és támogató közösség. Mind tanárok, szülők, gyerekek részéről. Állami keretek között működik és támogatva vannak az értékek, amiket képvisel. Az a fajta nyitottság, amit az iskola képvisel, ezt meg kell mutatni. „Őrizzük a gyermek méltóságát.”

Kerényi Mari: A közegre, erőtérre, amit megteremtene és aminek az iskola minden tagja a lényege.

Mayer Ági: A negyedik gyerekére (iskola). Kölcsönös bizalomra. Mindannyian szeretik a munkájukat, a diákok is szívesen járnak iskolába, akik szívesen visszajönnek, mint szülők és kollégák. A nagy szabadságban mégis vannak rendszerszerű elemek, a bizalom minden iskolában alapvető, sokfélék vagyunk és a gyerekek is, változik a külvilág, és erre mindenki a maga módján, de valahogy reagál. Az összes intézmény átélte a személyesből hatalmassá válás problémáját.